

ПОЛІШУК Вероніка,

здобувачка вищої освіти спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування»
Миколаївського національного аграрного університету

POLISHCHUK Veronika,

student in the specialty D4 «Public Management and Administration» of the Mykolaiv National Agrarian University

Науковий керівник: **Наталія ШИШПАНОВА**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки Миколаївського національного аграрного університету

ПОЛІТИЧНА СТАБІЛЬНІСТЬ ТА ДЕМОКРАТІЯ ЯК КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ ЗМІЦНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ДЕРЖАВНОСТІ В УКРАЇНІ

POLITICAL STABILITY AND DEMOCRACY AS KEY FACTORS IN STRENGTHENING AND DEVELOPING NATIONAL STATEHOOD IN UKRAINE

Political stability and democracy are crucial for Ukraine's development as an independent state. Stability ensures the effective functioning of institutions, while democracy protects citizens' rights and strengthens trust in government. Political stability reduces internal conflicts, making governance more predictable. However, Ukraine faces challenges such as frequent government changes, external threats, and low political culture. Despite these, European integration, reforms, and decentralization offer opportunities for progress. Strengthening the rule of law, fostering civic engagement, and combating corruption are key. A stable, democratic Ukraine requires effective institutions, responsible leadership, and an active society to navigate modern challenges and secure long-term development.

Keywords: political stability, democracy, state development, governance, reforms, public administration.

Політична стабільність і демократія – це важливі складові розвитку України як незалежної держави, оскільки забезпечують ефективне функціонування державних інституцій, що є основою подальшого державного розвитку. Розвиток демократії, своєю чергою, виступає гарантом захисту прав та свобод громадян, дотримання яких посилює довіру до влади та зумовлює більшу ефективність взаємодії між громадянським суспільством і політичними представництвами. Стабільність влади сприяє прогнозованості подальшого розвитку та зменшує ймовірність виникнення внутрішніх конфліктів, які можуть дестабілізувати країну. Важливо, щоб демократичні інститути були дієвими, адже лише за цієї умови можливий політичний плюралізм та вільне вираження громадянської волі. Саме вільні вибори та громадянська активність сприяють оновленню влади та боротьбі з корупцією, без яких розвиток України як суверенної, правової та європейської держави є неможливим з огляду на сучасні виклики.

Політична стабільність є важливим аспектом соціальної стабільності та характеризується таким станом взаємодії соціальних груп і політичних сил, коли жодна з них не здатна суттєво змінити політичну систему на свою користь, що гарантує її збереження в незмінному вигляді. Така рівновага виникає і підтримується завдяки складному механізму внутрішніх (вертикальних) і зовнішніх (горизонтальних) зв'язків політичної системи. Внутрішня рівновага передбачає взаємодію між інститутами політичної системи, тоді як зовнішня – охоплює взаємодію політичної системи з іншими сферами соціуму.

Поняття стабільності є багатограним і може мати різні значення залежно від контексту суспільного розвитку. Серед українських дослідників, які вивчали проблему політичної стабільності, варто зазначити І. Кіянку, А. Крапа, А. Ковалевського, А. Романюка та інших. Утім, незважаючи на широке коло науковців, які займалися цією проблематикою, у сучасній політичній науці все ж відсутній комплексний підхід до дослідження політичної стабільності та виокремлення її типів через її багатовимірність, ідеологічну різноманітність та контекстуальну залежність а також динаміку змін та складність об'єктивного вимірювання. У науковому дискурсі цей термін (від лат. *stabilis* – постійний, стійкий) найчастіше трактується як збереження сталого розвитку певних елементів,

що забезпечує їхнє повноцінне та безперешкодне функціонування протягом тривалого періоду. Стабільність як характеристика ефективного функціонування та життєздатності проявляється у таких аспектах суспільного життя як політичний, економічний, правовий, безпековий, культурний та інформаційний, що з точки зору соціогуманітарних наук може розглядатися виключно абстрактно, а аналізується лише у взаємозв'язку з конкретними сферами суспільства [2].

Важливим чинником стабільності є соціально-культурний стан суспільства оскільки відомо, що політична стабільність має аксіологічну цінність і вимірюється засобами дієздатності політичної системи, такими як консенсус і компроміс у прийнятті важливих рішень. Важливим принципом розвитку демократичного українського суспільства виступає також толерантність як один із атрибутів політичної культури та загальна європейська цінність. Реалізація цих засобів і принципу толерантності покликана сприяти консолідації українського суспільства та досягненню політичної стабільності [1].

Через складну геополітичну ситуацію, економічні труднощі та триваючу війну з Росією питання зміцнення політичної стабільності в Україні є особливо актуальним. Політична стабільність означає, що державні інституції працюють ефективно, політичний курс є передбачуваним, а внутрішні конфлікти не загрожують суверенітету країни. З моменту здобуття незалежності країна поступово розвиває демократичні принципи. Ухвалення Конституції 1996 року закріпило основи демократії, а такі події як «Помаранчева революція» та «Революція Гідності», продемонстрували прагнення громадян до демократичних змін. Важливими досягненнями стали вільні вибори, розвиток громадянського суспільства та незалежних ЗМІ. Проте в Україні це питання ускладнюється частою зміною урядів, нестабільною кадровою політикою, суспільною поляризацією, впливом зовнішніх факторів та низьким рівнем політичної культури, що призводить до популізму й маніпуляцій [2].

Попри ці виклики, Україна має хороші перспективи для розвитку. Європейська інтеграція та співпраця з міжнародними структурами сприяють впровадженню ефективних реформ у політичній та економічній системах, спрямованих на покращення управління та залучення інвестицій. Активна участь громадян у політичному житті допомагає зменшити вплив корупції та олігархів і стає основою для подальшого розвитку демократії. Децентралізація робить місцеву владу більш незалежною, а цифровізація державних послуг спрощує взаємодію громадян із владою та підвищує прозорість процесів. Політична стабільність і демократія є основою зміцнення національної державності України. Їх досягнення можливе через ефективні реформи, верховенство права, розвиток громадянського суспільства, децентралізацію та європейську інтеграцію. Важливим фактором є формування політичної культури, що забезпечить усвідомлений вибір громадян та відповідальність влади. Успішне впровадження цих заходів сприятиме створенню стабільної та демократичної держави.

Отже, політична стабільність і демократія – це основа майбутнього України. Попри значні виклики, їх подолання можливе завдяки реформам, збереженню демократичних цінностей та активній участі громадян у політичному житті. Це вимагає комплексного підходу, у якому основними елементами будуть стабільні політичні інститути, правова держава та ефективна система управління, що забезпечать Україні всі шанси стати сучасною, демократичною та стабільною країною.

Список використаних джерел

1. Зміни політичних режимів і перспективи зміцнення демократії в Україні : монографія / авт. кол.: Г. І. Зеленько, Т. А. Бевз, С. Г. Брехаря та ін. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. 416 с.
2. Яворський М. Політична стабільність: сутність та основні підходи до класифікації. Політичні науки. Вип. 3, № 1, 2017. С.61-66.